

ASTRID SY

DE BRIEVEN

VAN MIA

ROSE STORIES

OXFAM Novib

De brieven van Mia

© 2017 ROSE stories
In samenwerking met Oxfam Novib

© **Tekst** Astrid Sy
© **Omslagontwerp** Jonat Deelstra (jonatdeelstra.tumblr.com)
Vormgeving Femke den Hertog

ISBN 978-90-824701-2-3
NUR 283
Eerste druk 2017

Uitgever

ROSE stories
Hoogte Kadijk 143 – F19
1018 BH Amsterdam
info@rosetories.nl
www.rosetories.nl

ROSE STORIES **OXFAM** Novib

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ROSE stories, Hoogte Kadijk 143 F19, 1018 BH Amsterdam.

De brieven van Mia

Astrid Sy

2

De brieven op zolder

Laila stapt van haar fiets in de Aalsmeerstraat. Ze pakt de brief met het adres van meneer Cohen uit haar zak en controleert het adres. Dan doet ze haar fiets op slot en belt aan bij nummer 18. Laila tuurt door het raam, maar bruine gordijnen en een bij elkaar geraapt zootje planten ontnemen haar het zicht. Als ze gestommel hoort, springt ze snel voor het raam vandaan. De deur gaat langzaam open.

Laila kan zich niet herinneren dat ze ooit zo'n oude man heeft gezien. Meneer Cohen is lang, maar zijn rug is gebogen, waardoor hij een stuk kleiner lijkt. Het lijkt alsof zijn hoofdhaar naar beneden is gezakt. Onder zijn kale schedel prijken een dikke baard en twee borstelige witte wenkbrauwen. Tot Laila's afgrijzen komen er ook uit zijn neus en oren witte plukken haar. Ze trekt haar neus op. Meneer Cohen ruikt zoet en stoffig, zo'n vieze oude-mensengeur. Eigenlijk lijkt hij meer op een heel oude, rimpelige, grijze beer dan op een mens, bedenkt Laila. Maar ergens tussen al dat haar kijken twee opvallend felle, lichte ogen haar afkeurend aan. Meneer Cohen is ook niet erg enthousiast over haar zo te zien. Laila wacht tot hij wat zegt.

'Je bent te laat,' gromt hij na een tijdje.

'Het regent,' zegt Laila. Alsof dat het excuus is voor alles. En dat vindt Laila ook.

Meneer Cohen fronst. Zijn borstelige wenkbrauwen zakken zo diep naar beneden dat zijn ogen nauwelijks nog te zien zijn.

'Van welke school kom je?' vraagt hij.

'De school van het asielzoekerscentrum.'

'Ben je niet van de school hierachter?'

'Nee, onze school doet ook mee aan de liefdadigheidsweek' zegt Laila. 'Jij bent meneer Cohen, toch?'

'Het is u voor jou, meisje. En ik dacht dat alleen normale scholen meededen.'

'Niet dus,' zegt Laila verveeld. De wind lijkt dwars door haar heen te gaan. Ze steekt haar handen in haar pilotenjack en trekt haar schouders op tegen de regen.

Het regent niet heel hard, maar net hard genoeg om flink nat te worden.

Meneer Cohen bekijkt Laila in alle rust van top tot teen. Hij mompelt iets, draait zich om en schuifelt naar binnen. Laila blijft een beetje verward buiten staan.

'Nou, waar wacht je op?' blaft meneer Cohen vanuit de gang. 'Doe de deur achter je dicht, het is koud!'

Laila stapt de woonkamer in en kijkt om zich heen. Het ruikt er net zoals meneer Cohen: oud, muffig en zoet. Verder vindt Laila het eruitzien als een ontplofte, nog nooit eerder schoongemaakte bibliotheek. Schots en scheve stapels boeken staan op gammele bijzettafeltjes. Langs alle muren staan kasten, ook propvol boeken. In de hoek bij het raam staat een soort ziekenhuisbed. Laila rilt van walging bij het zien van de enorme plastic wc die ernaast staat. In de andere hoek van de kamer staat een stoffige oude piano. Achterin de kamer staat een tafel voor twee personen tegen de muur, naast een deuropening, die zicht biedt op een kleine keuken.

'Je kunt de zolder opruimen en reorganiseren,' zegt meneer Cohen die met veel gesteun en gekreun in een smoezelige leren leunstoel gaat zitten.

'Reorganiseren?' vraagt Laila niet begrijpend.

'Opnieuw indelen en schoonmaken,' broemt meneer Cohen ongeduldig. 'De zolder is twee trappen omhoog. Blijf verder overal vanaf.'

Laila knikt en loopt terug naar de gang.

'En wee je gebeente als je er een rommel van maakt!' roept meneer Cohen haar achterna.

Als Laila haar hoofd door het trapgat steekt, raakt ze in de war. Hoe kan meneer Cohen haar nu vragen om geen rommel te maken? Rommel betekende toch viezigheid en dat alles door elkaar ligt, of zou ze het niet goed begrepen hebben? Ze heeft nog nooit eerder zo'n vieze, stoffige, bij elkaar geschraapte zooi gezien. De zolder is al een rommel, daar hoeft Laila helemaal niets voor te doen of te laten. Ze kucht door het stof en trekt het spinrag uit haar paardenstaart.

Laila lijkt wel een reus, omringd door flatgebouwen aan oude spullen. Dozen, koffers en oude kleren torenen hoog om haar heen. Een zwakke lichtstraal valt vanuit een piepklein raampje in het schuine dak op de ravage. Stofdeeltjes dansen in het licht. Laila probeert zich tussen de spullen door een weg te banen. Ze mompelt nijdig in het Arabisch. Waarom moet dit háár overkomen? De ontplofte zolder opruimen van een behaarde mummie.

Laila besluit maar gewoon ergens te beginnen en trekt aan een opgerold kleed. Er is geen beweging in te krijgen.

'Au!' gilt Laila, als ze uitglijdt. Ze is met haar billen op iets hardts terechtgekomen. Terwijl ze met haar hand over de pijnlijke plek wrijft, trekt ze een laken weg. Eronder staat een vierkante, blikken trommel. Ze tilt de deksel op. In de trommel ligt een stapel oude, vergeelde brieven. Ze veegt voorzichtig het stof eraf en kijkt naar de envelop die bovenop ligt. *Isa Cohen* staat erop geschreven in een ouderwets schuin handschrift, met eronder: *Van Woustraat 35, Amsterdam*

Laila klapt de trommel dicht en duwt hem weg. Ze pakt een willekeurige doos en zet die op een leeg stuk vloer neer. De volgende doos plaatst ze ernaast. Als ze een tijd heeft lopen sjouwen en sjoeren en een flink stuk vloer heeft schoongeveegd, ploft ze bekaf neer op een doos. Morgen gaat ze meester Lenn vertellen dat meneer Cohen de pot op kan. Dit is geen vrijwilligerswerk meer, dit is slavenarbeid. Ze veegt nijdig het zweet van haar voorhoofd en blaast een vuile lok uit haar gezicht. Dan ziet ze de blikken trommel staan en trekt hem naar zich toe.

'Van Nelle voor koffie en thee,' leest ze langzaam hardop en ze laat haar vingers over de letters van de deksel glijden. Laila tilt de deksel op en pakt de bovenste envelop. Ze ruikt eraan en trekt een vies gezicht. Precies dezelfde geur als meneer Cohen. Voorzichtig haalt ze de brief uit de envelop en begint te lezen. Nederlands lezen is sowieso al moeilijk, laat staan in een ouderwets handschrift. Laila moet zich extra concentreren om te begrijpen wat er staat.

Amsterdam, 25 april 1942

Mijn liefste Isa,

Sorry dat ik zo plots vertrok. Praten over Duitsland is pijnlijk voor mij, zoals je misschien wel begrijpt. Ik ben vandaag verdrietig gestemd. Ik probeer te lachen zoals altijd maar het lukt niet. Ik voel te veel. Ik kijk uit het raam, naar het leven dat daarbuiten maar gewoon door lijkt te gaan en ik kan wel schreeuwen! Houd op met leven, stop, al is het maar een minuutje! Kan het dan niemand iets schelen wat ons wordt aangedaan? Gelukkig hebben we elkaar. Als wij samen zijn, voel ik me altijd iets beter.

Soms kan ik jullie door het raam in jullie woonkamer zien zitten. Nu moet je niet denken dat ik je aan het bespieden ben, maar ik geniet er zo van jullie je dagelijkse bezigheden te zien doen. Soms zit je moeder achter de piano. Of ik zie haar jou lesgeven. Hoewel ik jullie ook weleens ruzie zie maken, kunnen jullie ook nog steeds samen lachen, ondanks alle ellende.

Over de auteur

Astrid Sy (1987) is historica en verhalenverteller. Zij is onder meer werkzaam bij Yad Vashem, de Anne Frank stichting, University of South Carolina en Bosch Film. Met een achtergrond in Zweden, Finland, Senegal en Nederland weet Sy als geen ander hoe verschillend culturen kunnen zijn en hoe mensen toch in essentie op elkaar kunnen lijken. In haar werk is ze constant bezig met het een brug slaan tussen het verleden en heden en tussen verschillende culturen.

ROSE STORIES

Bij ROSE stories geloven we in de kracht van het verhaal. Daarom zetten we verhalen uit verschillende culturen om in concrete projecten en producten. Hiermee willen we een positieve verandering teweegbrengen, ter bevordering van gelijkheid en diversiteit in de samenleving.

Kijk voor meer informatie op www.rosestories.nl.

Schrijvers nemen ons mee naar landen die we nog niet of nauwelijks kennen. Ze laten ons meeleven met mensen in andere culturen, met andere gewoonten en gebruiken. Ze prikkelen onze nieuwsgierigheid en helpen ons anderen te begrijpen. Dat is een stap naar een veiligere en eerlijkere wereld voor iedereen.

Daarom geeft Oxfam Novib boeken uit, variërend van romans tot kookboeken en kinderboeken. In dit spannende en ontroerende verhaal lees je hoe de 11-jarige Syrische Laila op onderzoek uitgaat naar de avonturen van de joodse Mia, die leefde tijdens de Tweede Wereldoorlog. Door te lezen ga je andere mensen begrijpen. Je ziet waarin we op elkaar lijken en hoe we van elkaar verschillen. Dit begrip vinden wij de basis van een betere wereld, een wereld waarin mensen kunnen opkomen voor hun eigen rechten en armoede kunnen overwinnen. Wij verslaan armoede. Doe mee.

Kijk voor meer informatie op www.oxfamnovib.nl.